

Úvěrový podvod

Skutkem podle trestního řádu se rozumí jen okolnosti skutkové, nikoli jejich právní posouzení. Totožnost skutku bude zachována, bude-li zachována alespoň totožnost jednání nebo totožnost následku. Totožnost skutku zůstane zachována, jestliže se nepřesné, neúplné či jen přibližné údaje obžaloby o skutkových okolnostech (zejména co do času a místa spáchání trestného činu, způsobu zavinění, rozsahu následku apod.) v hlavním líčení nahradí údaji přesnými.

Skutkem podle trestního řádu se rozumí jen okolnosti skutkové, nikoli jejich právní posouzení. Totožnost skutku bude zachována, bude-li zachována alespoň totožnost jednání nebo totožnost následku. Totožnost skutku zůstane zachována, jestliže se nepřesné, neúplné či jen přibližné údaje obžaloby o skutkových okolnostech (zejména co do času a místa spáchání trestného činu, způsobu zavinění, rozsahu následku apod.) v hlavním líčení nahradí údaji přesnými.

Trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy či v žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí. Sjednáváním úvěrové smlouvy se rozumí vlastní postup při uzavírání smlouvy o úvěru. Za nepravdivé údaje se považují takové údaje, jejichž obsah vůbec neodpovídá skutečnému stavu, o němž je podávána informace, a to byť jen o některé důležité skutečnosti rozhodné pro uzavření úvěrové smlouvy. Za hrubě zkreslené údaje se považují takové údaje, které mylně nebo neúplně informují o podstatných a důležitých okolnostech pro uzavření úvěrové smlouvy. Podstatné údaje zamlčí ten, kdo neuvede při sjednávání úvěrové smlouvy jakékoliv údaje, které jsou rozhodující nebo zásadní pro její uzavření, tedy takové údaje, které by vedly, pokud by byly druhé straně známy, k tomu, že úvěrová smlouva by nebyla uzavřena, anebo by uzavřena byla, ale za podstatně méně výhodných podmínek pro tu stranu, která tyto údaje zamlčela. Důležité je přitom uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo jejich zamlčení pachatelem, a proto není třeba prokazovat, že druhá strana jednala v omylu, tedy že uvedené skutečnosti jí nebyly známé.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 6 Tdo 120/2003, ze dne 12.2.2003)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání konaném dne 12. února 2003 dovolání, které podal obviněný J. K., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 6. 2002, sp. zn. 9 To 102/2002, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou pod sp. zn. 2 T 55/2001, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 6. 2002, sp. zn. 9 To 102/2002, a rozsudek Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou ze dne 11. 12. 2001, sp. zn. 2 T 55/2001. Současně podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. se přikazuje Okresnímu soudu ve Žďáře nad Sázavou, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Obžalobou státního zástupce Okresního státního zastupitelství ve Žďáře nad Sázavou bylo obviněnému kladeno za vinu, že dne 18. 6. 1999 u Č. s., a. s., Okresní pobočky v J., pobočky ve Ž. n. S. společně s obviněným I. T., jehož trestní stíhání je vedeno samostatně, v podvodném úmyslu obohatit se využili mentálně retardované J. N., která neumí číst a psát, k uzavření smlouvy o úvěru a za tímto účelem vyplnili potřebné formuláře, obviněný J. K. přemluvil B. K. k ručení za závazek a I. T. vyhotovil poškozené a ručители, přestože nebyli jeho zaměstnanci, falešná potvrzení zaměstnavatele o výši pracovního příjmu zaměstnance, na základě čehož byl J. N. poskytnut střednědobý úvěr ve výši 28.000,- Kč a takto získanou hotovost ihned převzal J. K. a předal blíže nezjištěným osobám, čímž měl spáchat jako spolupachatel podle § 9 odst. 2 tr. zák. trestný čin úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, odst. 3 tr. zák.

Rozsudkem Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou ze dne 11. 12. 2001, sp. zn. 2 T 55/2001, byl obviněný J. K. uznán vinným, že dne 18. 6. 1999 v H., okr. Ž. n. S., a následně v pobočce Č. s., a. s., okresní pobočka v J., ve Ž. n. S. za situace, kdy věděl, že

- I. T., od 1. 4. 1999 nájemce a provozovatel hotelu P. Ž. h. v H., chce podvodně vylákat od Č. s., a. s., úvěr ve výši několika desítek tisíc Kč, k čemuž chce zneužít jako živého nástroje - mentálně retardovanou J. N., která neumí číst ani psát, je bez zaměstnání, a která by v postavení dlužníka byla účastníkem úvěrového vztahu,

- J. N. není řádnou zaměstnankyní I. T. a pouze na hotelu za minimální odměnu na základě ústní dohody krátkodobě a příležitostně vykonává pomocné práce a navíc se osobně zúčastnil jednání, při kterém jí I. T. přes tyto skutečnosti vystavil fiktivní pracovní smlouvu, že u něho na hotelu pracuje jako pomocná kuchařka od 1. 1. 1998 a má základní měsíční mzdu ve výši 6.500,- Kč, a

- pokud budou J. N. peníze vyplaceny, nebudou jí ponechány a úvěr nebude nikým splácen, úmyslně I. T. poskytl pomoc k realizaci jeho úmyslu a podvodnému vylákání úvěru, když:

- v dopoledních hodinách odvezl J. N. na poštu v H., kde jí bylo vystaveno potvrzení o výši jejího invalidního důchodu,

- v dopoledních hodinách odvezl J. N. společně s ručitelem I. S., kterému I. T. vystavil fiktivní potvrzení zaměstnavatele o výši pracovního příjmu zaměstnance ze dne 17. 6. 1999, že od 15. 3. 1994 je u něho zaměstnán jako řidič s průměrným čistým měsíčním příjmem ve výši 9.854,- Kč, do pobočky Č. s., a. s., ve Ž. n. S., kde J. N. na návod obviněného během jízdy do Ž. n. S. v rozporu se skutečností úvěrovému pracovníkovi Ing. V. Ř. uváděla, že úvěr požaduje na zařízení bytu, ve kterém žije se svým přítelem, přičemž pro ručení I. S. v jiném úvěrovém vztahu bylo uzavření úvěrové smlouvy a poskytnutí úvěru odmítnuto,

- v dopoledních hodinách na žádost I. T. osobně jako nového ručitele přemluvil B. a K., kterému I. T. v přítomnosti obviněného vystavil fiktivní potvrzení zaměstnavatele o výši pracovního příjmu zaměstnance ze dne 18. 6. 1999, že od 13. 7. 1998 je u něho zaměstnán jako řidič s průměrným čistým příjmem ve výši 10.280,- Kč, ačkoliv obviněný věděl, že B. K. není zaměstnancem I. T.,

- v odpoledních hodinách odvezl J. T. (správně N.) společně s ručitelem B. K. do pobočky Č. s., a. s., ve Ž. n. S., kde J. N. opět na návod obviněného během jízdy do Ž. n. S. v rozporu se skutečností úvěrovému pracovníkovi Ing. K. M. uváděla, že úvěr požaduje na zařízení bytu, ve kterém žije se svým přítelem,

takže v důsledku jednání I. T., jehož trestní stíhání je pro jeho původně neznámý pobyt vedeno samostatně, za popsané pomoci obviněného byla J. N. okamžitě po uzavření úvěrové smlouvy ze dne 18. 6. 1999 v hotovosti vyplacena částka ve výši 28.000,- Kč, kterou bezprostředně poté předala obviněnému, případně též I. T., takže podvodným vylákáním úvěru vznikla Č. s., a. s., škoda nikoli malá ve výši 28.000,- Kč,

Takto popsané jednání obviněného J. K. soud prvního stupně právně kvalifikoval jako pomoc k trestnému činu úvěrového podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) k § 250b odst. 1, 3 tr. zák. a uložil mu za to podle § 10 odst. 2 a § 250b odst. 3 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla poškozená Č. s., a. s., okresní pobočka v J., J., a J. N., bytem H., okres Ž. n. S., odkázána s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti odsuzujícímu rozsudku podal obviněný odvolání, které projednal Krajský soud v Brně ve veřejném zasedání konaném dne 21. 6. 2002, sp. zn. 9 To 102/2002, a usnesením podle § 256 tr. ř. je zamítl.

Opis usnesení odvolacího soudu byl doručen Okresnímu státnímu zastupitelství ve Žďáře nad Sázavou dne 30. 7. 2002, obviněnému J. K. dne 31. 7. 2002 a jeho obhájci Mgr. P. D. dne 30. 7. 2002.

Proti citovanému rozsudku Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou a citovanému usnesení Krajského soudu v Brně podal obviněný J. K. prostřednictvím jmenovaného obhájce dne 30. 9. 2002 u Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou dovolání (podání učinil na poště, ale ze spisu nebylo možno zjistit, kdy přesně se tak stalo, neboť obálka k podání nebyla připojena). Učinil tak z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř.

V podrobnostech uvedl, že s rozsudkem soudu I. stupně a stejně tak i se shora označeným usnesením Krajského soudu v Brně jako soudu odvolacího nemůže souhlasit. I když si je vědom toho, že skutkové závěry obou soudů jsou vyloučeny z přezkumu dovolacím soudem, vyslovil výhrady proti popisu skutku v napadeném rozsudku soudu I. stupně, který je oproti podané obžalobě podle jeho názoru zcela jiným skutkem. Nesouhlasil ani se závěry obou soudů v tom, že takovéto jednání by mohlo být formou účastenství podle ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k ustanovení § 250b odst. 1, 3 tr. zák. Podle obviněného je třeba si uvědomit, že ustanovení § 250b odst. 1, 3 tr. zák. váže spáchání tohoto trestného činu na osobu, která byla účastníkem úvěrové smlouvy. Z obsahu provedeného dokazování je zřejmé, že osoby, které byly účastníky úvěrové smlouvy, se podle názoru orgánů činných v trestním řízení trestného činu úvěrového podvodu nedopustily, takže tento trestný čin spáchán nebyl, a proto nelze jakékoliv jednání vztahující se k uzavřené úvěrové smlouvě s poškozenou Č. s., a. s., posuzovat jako jednání naplňující v rozsudku soudu I. stupně ve výroku o vině uvedenou formou účastenství.

Za této situace soudy obou stupňů podle názoru dovolatele zcela chybně posoudily jeho jednání jako jednání naplňující všechny zákonné znaky pomoci k shora uvedenému trestnému činu, ačkoli tato právní kvalifikace podle příslušných ustanovení zákona nepřichází do úvahy. Jestliže odvolací soud rozhodl o zamítnutí jeho odvolání jako nedůvodného v situaci, kdy zde byl z jím podaného odvolání vyplývající i odvolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., i jeho rozhodnutí trpí vadami, neboť bylo rozhodnuto o zamítnutí odvolání v rozporu se zákonem, čímž je dán i dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. Současně pod oba dovolací důvody je třeba podřadit i pochybení obou soudů spočívající v tom, že byl uznán vinným skutkem popsaným ve výroku o vině napadeného rozsudku soudu I. stupně, a to přesto, že šlo oproti podané obžalobě o zcela jiný skutek, takže nebyla zachována totožnost tohoto skutku, čímž byla porušena obžalovací zásada zakotvená v ustanovení § 2 odst. 8, § 176 odst. 2 a v § 220 odst. 1 tr. ř.

Dovolatel připustil, že pokud soud I. stupně posoudil jeho jednání co do právní kvalifikace jinak oproti podané obžalobě, je sice pravdou, že soud není právním posouzením skutku v obžalobě vázán, nicméně musí být s ohledem na obžalovací zásadu zakotvenou v trestním řádu zachována tzv. totožnost skutku. Vzhledem k přeformulaci skutku v napadeném rozsudku má za to, že soud I. stupně nezachoval totožnost skutku a uznal ho vinným jednáním, pro které nebyl stíhán, ani pro které na něho nebyla podána obžaloba. V tomto směru proto soud I. stupně porušil ustanovení § 2 odst. 8, § 176 odst. 2 a § 220 odst. 1 tr. ř. Toto pochybení je nutno považovat za podstatnou vadu řízení, kterou je třeba podřadit pod shora označené dovolací důvody.

S ohledem na výše uvedené obviněný Nejvyššímu soudu jako soudu dovolacímu navrhl, aby podle ustanovení § 265k odst. 1, § 265l odst. 1 tr. ř. rozsudek Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou ze dne 11. 12. 2001, sp. zn. 2 T 55/2001, a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 6. 2002, sp. zn. 9 To 102/2002, zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. řádu) nejprve zjišťoval, zda jsou v posuzované věci splněny podmínky přípustnosti dovolání podle ustanovení § 265a tr. řádu. Podle odst. 1 tohoto ustanovení lze napadnout dovoláním pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé, pokud soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští, přičemž v ustanovení § 265a odst. 2 písm. a) až písm. h) tr. řádu zákonodárce taxativně vymezil, co se rozumí rozhodnutím ve věci samé.

Při posuzování těchto okolností Nejvyšší soud shledal, že dovolání obviněného je přípustné /§ 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř./, neboť napadá rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek proti rozsudku, jímž byl obviněný uznán vinným a byl mu uložen trest /§ 265a odst. 2 písm. a) tr. ř./.

Obdobně shledal, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou /§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř./, v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 3 tr. ř.).

Nejvyšší soud se proto dále zabýval otázkou, zda dovolání obviněného z jím namítaných dovolacích důvodů vymezených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. je opodstatněné.

Podle § 265b odst. 1 písm. 1) tr. ř. ve znění zákona č. [200/2002](#) Sb. dovolání lze podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265 odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. (ve znění zákona č. [200/2002](#) Sb.).

Ta část citovaného ustanovení, podle které dovolání lze podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, se na posuzovaný případ nevztahuje. O tento dovolací důvod by šlo jedině tehdy, pokud by odvolání obviněného bylo zamítnuto podle § 253 odst. 1 tr. ř. nebo odmítnuto podle § 253 odst. 3 tr. ř., tj. pokud by rozsudek okresního soudu nebyl přezkoumán soudem druhého stupně z hledisek stanovených v § 254 odst. 1 tr. ř. a obviněnému byl tudíž odepřen přístup k odvolací instanci. Rozsudek Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou však byl v odvolacím řízení meritorně přezkoumán podle § 254 odst. 1 tr. ř. a odvolání obviněného bylo Krajským soudem v Brně zamítnuto podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné teprve po tomto přezkumu. Nejednalo se tedy o zamítnutí nebo odmítnutí odvolání z procesních důvodů, tj. proto, že by bylo podáno opožděně,

osobou neoprávněnou nebo osobou, která se odvolání výslovně vzdala nebo znovu podala odvolání, které v téže věci předtím již výslovně vzala zpět (§ 253 odst. 1 tr. ř.), resp. proto, že by šlo o odvolání, které nesplňuje náležitosti obsahu odvolání (§ 253 odst. 3 tr. ř.).

Při posuzování otázky, zda se na projednávaný případ vztahuje ta část ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. ve znění zákona č. [200/2002](#) Sb., podle které dovolání lze podat, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku a v řízení předcházejícím napadenému rozhodnutí byl dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. ve znění zákona č. [200/2002](#) Sb., se Nejvyšší soud musel vypořádat především s tvrzením dovolatele, že jím uváděné námitky jsou dovolacím důvodem vymezeným v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Důvod dovolání podle tohoto ustanovení totiž lze aplikovat, pokud rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Existenci těchto vad obviněný sice spatřuje v nesprávném právním posouzení věci, avšak z obsahu jeho dovolání je zřejmé, že má výhrady i ke skutkovým zjištěním učiněným nalézacím soudem a převzatým soudem odvolacím.

Nejvyšší soud proto považuje za potřebné nejprve v obecné rovině uvést, že důvodem dovolání ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nemůže být nesprávné skutkové zjištění, byť to zákon explicitně nestanoví, jelikož právní posouzení skutku i jiné hmotně právní posouzení vždy navazuje na skutková zjištění soudu vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku, která jsou blíže rozvedena v jeho odůvodnění. Přezkoumávané rozhodnutí pak bude spočívat na nesprávném právním posouzení skutku zejména tehdy, pokud je v rozporu právní posouzení skutku uvedené ve výroku rozhodnutí se skutkem, jak je ve výroku rozhodnutí popsán.

Z takto vymezeného důvodu dovolání vyplývá, že Nejvyšší soud není oprávněn posuzovat postup soudů při hodnocení důkazů, naopak je povinen vycházet z jejich skutkového zjištění a teprve v návaznosti na skutkový stav věci může hodnotit hmotně právní posouzení skutku, přičemž skutkové zjištění soudu prvního stupně nemůže změnit, a to ani na základě případného doplňování dokazování či v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů.

Tento závěr vyplývá rovněž z toho, že Nejvyšší soud v řízení o dovolání jako specifickém mimořádném opravném prostředku, který je určen k nápravě procesních a hmotně právních vad rozhodnutí vymezených v § 265a tr. ř., není další (v pořadí již třetí) instancí přezkoumávající skutkový stav věci v celé šíři, neboť v takovém případě by se dostával do role soudu prvního stupně, který je soudem zákonem určeným a také nejlépe způsobilým ke zjištění skutkového stavu věci ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř., popřípadě do pozice soudu druhého stupně, který může skutkový stav korigovat prostředky k tomu určenými zákonem. Z hlediska nápravy skutkových vad ostatně obsahuje trestní řád další mimořádné opravné prostředky, a to především obnovu řízení (§ 277 a násl. tr. ř.) a v určitém rozsahu i stížnost pro porušení zákona (§ 266 a násl. tr. ř.).

Z vymezení obsahu dovolání a jeho náležitostí ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř. a především ze znění § 265b odst. 1 tr. ř. je třeba dovodit, že z hlediska § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. nepostačuje pouhé formální uvedení některého (event. některých) z důvodů dovolání vymezených v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř. odkazem na příslušné zákonné ustanovení, ale tento důvod musí být v podaném dovolání skutečně tvrzen a odůvodněn konkrétními vadami, které jsou dovolatelem spatřovány v právním posouzení skutku, jenž je vymezen ve výroku napadeného rozhodnutí.

Výchoiskem pro posouzení existence dovolacího důvodu podle § 265b odst.1 písm. g) tr. ř. tedy vždy bude popis skutku obsažený v příslušném výroku napadeného rozhodnutí ve věci samé.

V daném případě obviněný jednak zpochybnil skutková zjištění učiněná soudy obou stupňů (byť současně uvedl, že si je vědom toho, že skutkové závěry soudů jsou vyloučeny z přezkumu dovolacím soudem), jednak existenci uvedeného dovolacího důvodu spatřoval nejprve v námitce, že soudy obou stupňů nebyla v popisu skutku zachována ve srovnání s obžalobou tzv. totožnost skutku, a posléze ve skutečnosti, že oba soudy nesprávně právně posoudily skutek jako pomoc k trestnému činu úvěrového podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) k § 250b odst. 1, 3 tr. zák.

Z důvodů výše vyložených výhradu ke skutkovému zjištění nalézacího soudu, které beze změn převzal soud odvolací, rozhodně nelze podřadit pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejinak je tomu s námitkou vztahující se k tzv. totožnosti skutku.

Pojmy skutek a totožnost skutku trestní řád nedefinuje. Pouze z ustanovení § 220 odst. 1 tr. ř. vyplývá, že soud může rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu. Z tohoto zákonného vymezení vychází při definování uvedených pojmů i právní teorie a soudní praxe. Obecně platí, že pod pojmem skutek trestní řád rozumí jen okolnosti skutkové, nikoli jejich právní posouzení, neboť soud může zažalovaný skutek kvalifikovat odchylně od obžaloby. Totožnost skutku však bude zachována, bude-li zachována alespoň totožnost jednání nebo totožnost následku (srov. např. rozhodnutí č. 52/1979, č. 1/1996 Sb. rozh. tr.). Totožnost skutku tedy zůstane zachována, jestliže se nepřesné, neúplné či jen přibližné údaje obžaloby o skutkových okolnostech (zejména co do času a místa spáchání trestného činu, způsobu zavinění, rozsahu následku apod.) v hlavním líčení nahradí údaji přesnými.

Tak tomu bylo i v daném případě, v němž nalézací soud v tzv. skutkové větě výrokové části odsuzujícího rozsudku popsal zjištěné jednání obviněného J. K. daleko podrobněji, přesněji a především výstižněji, než tomu bylo v podané obžalobě. Tím se nic nezměnilo na totožnosti skutku, který zůstal bezezbytku zachován z hlediska způsobeného následku (škoda způsobená Č. s., a. s., ve výši 28.000,- Kč) a který doznal jen upřesňujících změn z hlediska detailního popisu konkrétního jednání zejména tohoto obviněného. Především však zmíněná výhrada obviněného v podaném dovolání je z výše uvedených důvodů námitkou skutkovou, nikoli námitkou týkající se právního posouzení, takže jde o námitku stojící mimo rámec dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Lze proto učinit dílčí závěr, že pokud by dovolání obviněného obsahovalo jen uvedené dvě námitky (ke zjištěnému skutku a k totožnosti skutku), bylo by na místě jej odmítnout podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř., jako podané z jiných důvodů, než jsou uvedeny v ustanovení § 265b tr. ř.

Obviněný však v návaznosti na obecný dovolací důvod vymezený v § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. namítal existenci konkrétního důvodu dovolání podle §265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který spatřoval v nesprávném právním posouzení skutku vymezeného ve výroku odsuzujícího rozsudku (z důvodů již shora opakovaně zmíněných). Obviněný se tedy prostřednictvím uvedeného dovolacího důvodu domáhal změny právní kvalifikace jednání, jímž byl v napadeném rozsudku uznán vinným. Nejvyšší soud proto nemohl jeho dovolání odmítnout s odkazem na neexistenci jmenovaného dovolacího důvodu, naopak podle § 265i odst. 3 tr. ř. musel přezkoumat zákonnost a odůvodněnost napadeného výroku rozsudku odvolacího soudu, a to v rozsahu a z důvodu zmíněného v této části dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející.

Po tomto přezkoumání Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v uvedeném rozsahu je podané dovolání opodstatněné, a protože bylo důvodně podáno proti výroku o vině, přezkoumal podle § 265i odst. 4 tr. ř. v návaznosti na vytýkané vady i výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad. K závěru o důvodnosti podaného dovolání Nejvyšší soud dospěl na podkladě těchto skutečností:

Podle § 120 odst. 3 tr. ř. výrok rozsudku, jímž se obviněný uznává vinným, musí přesně označovat trestný čin, jehož se výrok týká, a to nejen zákonným pojmenováním a uvedením příslušného zákonného ustanovení, nýbrž i uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, jakož i uvedením všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu. Ve skutkové větě výrokové části rozsudku tudíž musí být popsány všechny znaky skutkové podstaty daného trestného činu, a to slovním vyjádřením všech okolností, které v konkrétném případě vytváří znaky tohoto trestného činu. Popis skutku proto nemůže být libovolný, ale musí vyjadřovat všechny skutečnosti významné pro právní kvalifikaci.

O správné právní posouzení skutku se jedná tehdy, když popis skutku ve výroku rozsudku uvedený je v souladu s právní větou, obsahující formální zákonné znaky skutkové podstaty konkrétního trestného činu (a současně skutek dosahuje potřebný stupeň společenské nebezpečnosti). Naproti tomu o nesprávné právní posouzení se jedná v případě, že popis skutku vyjádřený ve skutkové větě výroku rozsudku bezesbýtku neodpovídá formálním znakům použité skutkové podstaty trestného činu vyjádřeným v právní větě výroku. Z logiky věci plyne, že o nesprávné právní posouzení skutku by se jednalo též v případě, kdy sice skutková věta i právní věta výroku jsou v souladu, avšak skutek nedosahuje potřebného stupně společenské nebezpečnosti.

Uvedené skutečnosti bylo zapotřebí akcentovat ještě předtím, než bude zaměřena pozornost na formální a materiální znaky trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, 3 tr. zák., jehož se měl obviněný dopustit formou pomoci podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. Skutek, jímž byl obviněný J. K. uznán vinným, totiž spočíval mimo jiné v tom, že dne 18. 6. 1999 v H., okr. Ž. n. S., a následně v pobočce Č. s., a. s., okresní pobočka v J., ve Ž. n. S. za situace, kdy věděl, že

- I. T., od 1. 4. 1999 nájemce a provozovatel hotelu P. Ž. h. v H., chce podvodně vylákat od Č. s., a. s., úvěr ve výši několika desítek tisíc Kč, k čemuž chce zneužít jako živého nástroje - mentálně retardovanou J. N., která neumí číst ani psát, je bez zaměstnání, a která by v postavení dlužníka byla účastníkem úvěrového vztahu,
- J. N. není řádnou zaměstnankyní I. T. a pouze na hotelu za minimální odměnu na základě ústní dohody krátkodobě a příležitostně vykonává pomocné práce a navíc se osobně zúčastnil jednání, při kterém jí I. T. přes tyto skutečnosti vystavil fiktivní pracovní smlouvu, že u něho na hotelu pracuje jako pomocná kuchařka od 1. 1. 1998 a má základní měsíční mzdu ve výši 6.500,- Kč, a
- pokud budou J. N. peníze vyplaceny, nebudou jí ponechány a úvěr nebude nikým splácen,

úmyslně I. T. poskytl pomoc k realizaci jeho úmyslu a podvodnému vylákání úvěru (následuje výčet konkrétního jednání obviněného J. K. v dopoledních a odpoledních hodinách kritického dne). Zvýrazněná část jednání obviněného přitom má pro právní posouzení skutku zásadní význam.

Nalézací soud do skutkové větě rozsudku pojal i jednání I. T., který v této trestní věci vystupoval jen jako svědek, neboť ke spojení jeho trestní věci (obžaloba na něho byla podána u Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou dne 12. 7. 2001 a věc je nyní vedena po spojení s jinou jeho trestní věcí pod sp. zn. 1 T 91/2000) s trestní věcí obviněného J. K. z málo pochopitelných důvodů nedošlo. Soud prvního

stupně se s uvedenou problematikou vypořádal v rámci posuzování předběžné otázky. Podle § 9 odst. 1 tr. ř. totiž orgány činné v trestním řízení posuzují předběžné otázky, které se v řízení vyskytnou, samostatně; je-li tu však o takové otázce pravomocné rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu, jsou orgány činné v trestním řízení takovým rozhodnutím vázány, pokud nejde o posouzení viny obviněného.

Předběžnou otázkou se tedy rozumí otázka, která sama není předmětem prováděného řízení, avšak její vyřešení je předpokladem rozhodnutí o vlastním předmětu řízení. Těmito tzv. prejudiciálními otázkami mohou být jak otázky procesní, tak otázky hmotně právní, a to nejen z oboru trestního práva, ale i z jiného právního odvětví. Předběžnou otázkou tedy může být i otázka, která je sama rovněž předmětem trestního řízení, ale v jiné trestní věci, přičemž nezáleží na tom, zda by orgán řešící předběžnou otázku byl příslušný konat řízení v této jiné trestní věci.

Jestliže jde o otázku viny, orgán trestního řízení musí posoudit předběžnou otázku samostatně i v případě, že tu již je pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu o takové předběžné otázce. Za otázku viny je nutno považovat nejen každý znak trestného činu, ale i každou jednotlivou podmínku nutnou pro závěr, zda se jedná o trestný čin či nikoliv. Z tohoto pohledu nalézací soud nemusel vyčkávat rozhodnutí o obžalobě podané na I. T. a ani dovolací soud před svým rozhodnutím nemusel zjišťovat, zda a případně jak Okresní soud ve Žďáře nad Sázavou v trestní věci jmenovaného rozhodl.

Okresní soud si při svém rozhodování byl nepochybně vědom právní problematiky, kterou tato skutkově nikterak složitá věc přinesla. To je zřejmé jak z toho, že oproti podané obžalobě skutek v odsuzujícím rozsudku obsáhleji a pregnantněji popsal a zvolil poněkud odlišnou právní kvalifikaci, tak z odůvodnění jeho rozsudku, kde na straně 6 mimo jiné uvedl:

„Trestný čin úvěrového podvodu podle § 250b tr. zák. je trestným činem, k jehož spáchání ve smyslu § 90 odst. 1 tr. zák. se vyžaduje zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele, takže pachatelem může být pouze osoba, která je účastníkem úvěrové smlouvy, úvěrový dlužník, a tento právní názor vyplývá např. i z rozhodnutí č. [27/2001](#) Sb. rozh. tr. Proto pachatel, který nemá tuto vlastnost, může být jen účastníkem ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 tr. zák. a totéž platí o tzv. nepřímém pachateli, který ke spáchání takového trestného činu užije „živý nástroj“, jak tomu bylo zřejmě v případě svědka I. T. V daném případě je zřejmé, že za uvedených okolností v důsledku uvedení řady nepravdivých údajů došlo k podvodnému vylákání úvěru a byl tedy dokonán trestný čin úvěrového podvodu, jehož spáchání v popsáném rozsahu umožnil obžalovaný J. K., který jeho pachateli poskytl pomoc opatřením prostředků, radou a dalšími zákonem předpokládanými a nevyjmenovávanými způsoby, přičemž tohoto jednání se evidentně dopustil přinejmenším v nepřímém úmyslu podle § 4 písm. b) tr. zák., když věděl a byl srozuměn s tím, že v důsledku jeho pomoci bude zneužita svědkyně I. T. (správně J. N.) k podvodnému vylákání úvěru. Proto obžalovaný úmyslně poskytl jinému pomoc k spáchání trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, 3 tr. zák., kterým byla způsobena škoda nikoli malá ve výši 28.000,- Kč, a tímto společensky nebezpečným jednáním nutně naplnil ve všech zákonem požadovaných znacích skutkovou podstatu pomoci k trestnému činu úvěrového podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) k § 250b odst. 1, 3 tr. zák. V tomto směru se soud neztotožnil s právní kvalifikací jednání obžalovaného v podané obžalobě, podle které se obžalovaný dopustil trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, 3 tr. zák., který spáchal jako spolupachatel podle § 9 odst. 2 tr. zák., a z naznačených důvodů přistoupil k jeho překvalifikování“.

Nejvyšší soud správnosti takových úvah nemohl bezezbytku přisvědčit. Je tomu tak i proto, že okresní soud neměl zcela jasno ve vymezení právního postavení I. T. v celé této věci (srov. termín zřejmě v předchozím textu), takže nelze jednoznačně dovodit, zda jej chtěl považovat za nepřímého pachatele či jen za účastníka (v tom případě v jaké formě). Proto je zapotřebí uvést alespoň základní skutečnosti vztahující se k trestnému činu úvěrového podvodu, k jeho pachateli, k problematice nepřímého pachatele, akcesority účastenství, účastníka na trestném činu, hlavního pachatele apod.

Trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy či v žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí. Trestní odpovědnost podle tohoto ustanovení může vzniknout jen v návaznosti na smlouvu o úvěru, proto je rovněž vhodné uvést základní skutečnosti charakterizující jak tuto smlouvu, tak tento trestný čin.

Úvěrová smlouva (přesně smlouva o úvěru podle § 497 až 507 obch. zák.) je právní skutečností, na jejímž základě vzniká úvěrový vztah mezi věřitelem a dlužníkem, jímž se věřitel zavazuje, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky. Jde o smlouvu konsenzuální a pro její vznik postačí dohoda alespoň o podstatných náležitostech (částech) ve smyslu § 269 odst. 1 obch. zák. Jejím předmětem mohou být pouze peněžní prostředky, a stanoví-li smlouva, že úvěr lze použít pouze k určitému účelu, může věřitel omezit poskytnutí peněžních prostředků pouze na plnění závazků dlužníka převzatých v souvislosti s tímto účelem.

Sjednáváním úvěrové smlouvy se rozumí vlastní postup při uzavírání smlouvy o úvěru. Za nepravdivé údaje se považují takové údaje, jejichž obsah vůbec neodpovídá skutečnému stavu, o němž je podávána informace, a to byť jen o některé důležité skutečnosti rozhodné pro uzavření úvěrové smlouvy. Za hrubě zkreslené údaje se považují takové údaje, které mylně nebo neúplně informují o podstatných a důležitých okolnostech pro uzavření úvěrové smlouvy. Podstatné údaje zamlčí ten, kdo neuvede při sjednávání úvěrové smlouvy jakékoliv údaje, které jsou rozhodující nebo zásadní pro její uzavření, tedy takové údaje, které by vedly, pokud by byly druhé straně známy, k tomu, že úvěrová smlouva by nebyla uzavřena, anebo by uzavřena byla, ale za podstatně méně výhodných podmínek pro tu stranu, která tyto údaje zamlčela. Důležité je přitom uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo jejich zamlčení pachatelem, a proto není třeba prokazovat, že druhá strana jednala v omylu, tedy že uvedené skutečnosti jí nebyly známé.

Základní skutková podstata jmenovaného trestného činu není vázána na způsobení následku nebo na úmysl pachatele takový následek způsobit. Úmysl pachatele dokonce nemusí nutně směřovat ke způsobení škody. Je-li však pachatelem škoda způsobena, je její výše jedním ze znaků kvalifikované skutkové podstaty tohoto trestného činu. Trestný podle tohoto ustanovení proto bude i pachatel, jenž uvedením nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo zamlčením podstatných údajů získá úvěr, který pak třeba i řádně splácí. V takových případech je však třeba pečlivě zvažovat všechna hlediska významná pro posouzení stupně nebezpečnosti činu pro společnost.

Pachatelem trestného činu úvěrového podvodu může být kterýkoli z účastníků úvěrové smlouvy. V praxi jím bude zpravidla dlužník - fyzická osoba, která s budoucím věřitelem sjednává (uzavírá) úvěrovou smlouvu. Může jím však být i ručitel (srov. § 303 a násl. obch. zák.), pokud věřitel podmiňuje uzavření úvěrové smlouvy jeho písemným prohlášením, že ho uspokojí, jestliže dlužník

vůči němu nesplní určitý závazek, to samozřejmě za předpokladu, že ručitel při sjednávání úvěrové smlouvy uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí. Zákon tedy u pachatele tohoto trestného činu vyžaduje zvláštní vlastnost (právní nauka hovoří o tzv. konkrétním subjektu), bez níž taková osoba nemůže být ani spolupachatelem (§ 90 odst. 1 tr. zák.). Osoba, která vyžadovanou vlastnost nemá, však může být organizátorem, návodcem nebo pomocníkem jmenovaného trestného činu (§ 90 odst. 3 tr. zák.).

Uvedenému konstatování odpovídá i platná judikatura. Pokud soud prvního stupně citoval rozhodnutí)ú č. [27/2001](#) Sb. rozh. tr., pak v jeho právní větě se uvádí, že pachatelem trestného činu úvěrového podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. spáchaného podvodným jednáním při sjednání úvěrové smlouvy může být pouze účastník takové smlouvy, např. dlužník nebo fyzická osoba jednající za dlužníka nebo věřitele. Osoba, která účastníku úvěrové smlouvy pouze opatří potřebné nepravdivé podklady, může být jen pomocníkem, přičemž o pomoc ve smyslu § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. půjde jen v případě, kdy jednání pachatele – účastníka úvěrové smlouvy – dosáhne stadia pokusu nebo dokonání trestného činu. (Obdobně by bylo možno v omezeném rozsahu poukázat na dřívější soudní praxi usměrněnou rozhodnutím č. 3/1972-IV. Sb. rozh. tr.)

V té souvislosti je ještě třeba uvést, že podle § 9 odst. 1 tr. zák. pachatelem trestného činu je, kdo trestný čin spáchal sám. Za pachatele se považuje i tzv. nepřímý pachatel, který k spáchání trestného činu užije jiné osoby, která je v rukou pachatele „živým nástrojem“. Taková osoba sama nejedná nebo nejedná zaviněně. Nepřímý pachatel je trestně odpovědný za úmyslný trestný čin, který prostřednictvím „živého nástroje“ spáchal.

Pokud však zákon pro spáchání trestného činu úvěrového podvodu vyžaduje zvláštní vlastnost, platí shora uvedené zásady (§ 90 odst. 1, 3 tr. zák.) i pro nepřímého pachatele. Proto nepřichází u osoby, která nemá požadovanou zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení, v úvahu ani nepřímé pachatelství. „Živý nástroj“ však do tohoto okruhu osob náležet nemusí, pokud opak nevyplývá z povahy věci.

V neposlední řadě je třeba zmínit problematiku týkající se tzv. akcesority účastenství, byť obviněný tento termín v dovolání výslovně nepoužil. Zásada akcesority účastenství je upravena v ustanovení § 10 odst. 1 tr. zák. a v obecné rovině představuje závislost trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti pachatele. Organizátorství, návod a pomoc jsou trestné podle § 10 tr. zák. jenom tehdy, jestliže se hlavní pachatel o trestný čin alespoň pokusil. Hlavním pachatelem trestného činu se přitom rozumí pachatel činu, k němuž směřovala některá z forem účastenství.

Při aplikaci těchto obecných zásad na posuzovaný případ jsou zřejmá pochybení, jichž se soudy obou stupňů při právním posouzení zjištěného skutku dopustily. Pachatelem trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1, 3 tr. zák. v daném případě nemohl být I. T., neboť neměl zákonem vyžadovanou vlastnost (nesjednával úvěrovou smlouvu, neuváděl nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje ani podstatné údaje nezamlčoval, nepodepisoval úvěrovou smlouvu, tedy nebyl tzv. konkrétním subjektem). Z těchto důvodů nemohl být ani nepřímým pachatelem, který k podvodnému vylákání úvěru ve výši několika desítek tisíc korun chtěl zneužít jako živého nástroje mentálně retardovanou J. N., jak zjistil a do skutkové věty výrokové části odsuzujícího rozsudku pojal soud prvního stupně, neboť obecně platí, že nepřímé pachatelství u trestného činu úvěrového podvodu je vyloučeno.

Pokud snad okresní soud chtěl uvažovat, že I. T. byl jen účastníkem na uvedeném trestném činu ve smyslu § 10 odst. 1 tr. zák. (jak by se dalo usuzovat ze shora citované pasáže odůvodnění jeho rozhodnutí), pak v jeho úvahách zcela absentuje závěr o příslušné formě účastenství (organizátorství, návod či pomoc) tohoto obviněného. Pouze z popisu jeho generální role v celém případě (srov. skutkovou větu rozsudku) by bylo možno předpokládat, že soud prvního stupně dovodil na jeho straně organizátorství podle § 10 odst. 1 písm. a) tr. zák., které je obecně považováno (ve srovnání s návodem a pomocí) za závažnější a nebezpečnější formu trestné součinnosti (srov. rozhodnutí č. 67/1971-I. Sb. rozh. tr.).

V takovém případě se však obviněný J. K. nemohl dopustit pomoci k trestnému činu úvěrového podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 250b odst. 1, 3 tr. zák. tím, že úmyslně I. T. poskytl pomoc k realizaci jeho úmyslu a podvodnému vylákání úvěru, neboť pomoc může směřovat jen k hlavnímu pachateli trestného činu, nikoliv k jeho organizátorovi nebo návodci.

Dosud provedené důkazy svědčí pro reálnost úvahy, že hlavním pachatelem trestného činu úvěrového podvodu v daném případě (v pozici konkrétního subjektu) byla J. N., která při sjednávání úvěrové smlouvy předložila jako dlužník úvěrovým pracovníkům peněžního ústavu doklady obsahující nepravdivé údaje. V neméně významné roli však vystupoval i B. K., jenž při sjednávání úvěrové smlouvy vystupoval jako ručitel a uváděl o sobě údaje, které byly rovněž nepravdivé. Proto pokud by obviněný J. K. měl být shledán vinným pomocí k trestnému činu úvěrového podvodu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k § 250b odst. 1, 3 tr. zák., mohlo by se tak stát jen při skutkovém zjištění, že takovou pomoc poskytl hlavnímu pachateli (event. hlavním pachatelům) takového trestného činu.

Dovolatel se mýlí v názoru, že takovému jeho trestnímu postihu brání fakt, že osoby, které byly účastníky úvěrové smlouvy, se podle názoru orgánů činných v trestním řízení trestného činu úvěrového podvodu nedopustily, takže tento trestný čin spáchaný nebyl. Jestliže by si soud prvního stupně v rámci posuzování předběžné otázky podle § 9 odst. 1 tr. ř. vyřešil, že pachatelem jmenovaného trestného činu je J. N. (event. spolupachatelem podle § 9 odst. 2 tr. zák. B. K.), pak trestnímu postihu obviněného J. K. jako účastníka na tomto trestném činu ve formě pomoci podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. není na překážku ani skutečnost, že žádný z těchto pachatelů dosud není trestně stíhán, ale ani případné zjištění, že na straně pachatele (event. pachatelů) trestného činu existují důvody jejich beztrestnosti nebo nestíhatelnosti a z těchto příčin nedojde k trestnímu stíhání pachatele (k tomu možno srovnat rozhodnutí č. [58/1973](#) Sb. rozh. tr.).

Takový závěr by neměl být v rozporu ani s rozhodnutím publikovaným pod č. 10/1996 Sb. rozh. tr., neboť to se vztahuje k účastenství formou návodu podle § 10 odst. 1 písm. b) tr. zák., ani s obecně platnou zásadou, že účastenství na „trestném činu“ osoby trestně neodpovědné může být jedině formou přípravy, neboť osoba trestně neodpovědná nemůže být pro nedostatek způsobilosti pachatelem trestného činu ani jeho pokusu. Pokud totiž soud prvního stupně ve skutkové větě výrokové části rozsudku uvedl, že I. T. k podvodnému vylákání úvěru chce zneužít jako živého nástroje mentálně retardovanou J. N., takové zjištění neimplikuje ani závěr o tzv. nepřímém pachatelství, ale ani (a to především) závěr o nepřičetnosti této potencionální hlavní pachatelky. O ní sice bylo zjištěno, že navštěvovala speciální školu pro mentálně postižené a během školní docházky zvládla jen základní techniku čtení, psaní a počítání (na úrovni oboru do 100), a že míra jejích vědomostí je nyní snížena, protože projevem jejího postižení je rychlé zapomínání a vyhasínání dříve získaných vědomostí (č.l. 146 spisu), to však neznamená, že by již šlo o okolnosti odůvodňující závěr o její trestní neodpovědnosti. Ostatně vyslechnutý úvěrový pracovník Ing. K. M. jako svědek mimo

jiné uvedl, že „slečna N. se chovala zcela normálně, přiléhavě odpovídala na mé případné dotazy“ (č.l. 70 p.v. spisu). Pokud by měl být považován za hlavního pachatele (či spolupachatele) i ručitel B. K., pak o něm platí v podstatě totéž. V minulosti sice prodělal psychiatrické a protialkoholní léčení (ústavní a posléze ambulantní) pro tzv. „amnestický alkoh. syndrom“, pro nějž mu byl přiznán od podzimu 2000 plný invalidní důchod (č.l. 140 spisu), avšak i na jeho adresu jmenovaný svědek prohlásil, že „osoby, se kterými jsem jednal, ... jsem považoval za běžné zákazníky, nic mimořádného v jejich jednání jsem nespatořoval“ (č.l. 70 p.v. spisu). Jednoznačný závěr i v tomto směru však může a musí učinit soud prvního stupně při posuzování předběžné otázky podle § 9 odst. 1 tr. ř.

Přestože Nejvyšší soud již v předchozím textu vyložil, proč neshledal právní kvalifikaci skutku použitou v rozsudku soudu prvního stupně a potvrzenou odvolacím soudem za odpovídající zákonu, když současně uvedl, jaká právní kvalifikace jednání obviněného J. K. přichází v úvahu, musí současně zmínit, že si je vědom určité složitosti vzájemného vztahu skutkových podstat trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák. na straně jedné a úvěrového podvodu podle § 250b tr. zák. na straně druhé. Proto pro účely tohoto rozhodnutí konstatuje, že ustanovení § 250 tr. zák. považuje za obecné a ustanovení § 250b tr. zák. za speciální. V poměru speciality totiž jsou ustanovení určená k ochraně týchž zájmů, má-li být jedním z těchto ustanovení (speciálním) zvláště postižen určitý druh útoků proti témuž individuálnímu objektu, aby byla vystižena jeho zvláštní povaha a stupeň nebezpečnosti takových útoků pro společnost. Speciální skutková podstata trestného činu má zúžený rozsah v poměru k obecnější skutkové podstatě, zákonné znaky obecnějšího ustanovení jsou v ní konkretizovány a doplněny znaky zvláštními.

Obě citované skutkové podstaty sankcionují podvodná jednání, tj. uvedení v omyl, využití omylu nebo zamlčení podstatných skutečností s následným obligatorním (§ 250 odst. 1 tr. zák.) nebo fakultativním (§ 250b odst. 1, odst. 2 tr. zák.) vznikem škody. Zatímco obecná skutková podstata podvodu podle § 250 tr. zák. může být naplněna obecně v jakékoli oblasti lidské činnosti a velkým množstvím různých podvodných jednání, úvěrového podvodu podle § 250b tr. zák. se lze dopustit pouze za specifických okolností, které výrazně zužují její dosah, a to v souvislosti s úvěrovým vztahem a jen některými výslovně uvedenými jednáními. Zvláštní povaha a nebezpečnost útoků postihovaných speciálním ustanovením o trestném činu úvěrového podvodu podle § 250b tr. zák. spočívá i v tom, že v jeho základních skutkových podstatách (§ 250b odst. 1 a 2 tr. zák.) se nevyžaduje způsobení škody, přičemž kvalifikované skutkové podstaty uvedené v § 250a odst. 3, 4 písm. b) a odst. 5 tr. zák. již způsobení škody v určité výši vyžadují. Tak tomu bylo i v posuzovaném případě, kde poškozenému byla způsobena škoda ve výši 28.000,- Kč. Proto ani do budoucna není důvodu posuzovat předmětný skutek jako trestný čin podvodu podle jeho obecné skutkové podstaty, neboť speciální ustanovení o pojistném podvodu zde má přednost.

Nejvyšší soud vzhledem ke všem těmto skutečnostem dospěl k závěru, že rozsudek Krajského soudu v Brně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, jak mu oprávněně vytýká dovolání obviněného podané na podkladě dovolacích důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. Proto po zjištění, že dovolání je opodstatněné, podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 6. 2002, sp. zn. 9 To 102/2002, a rozsudek Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou ze dne 11. 12. 2001, sp. zn. 2 T 55/2001. Současně podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu ve Žďáře nad Sázavou, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Po zrušení uvedených rozhodnutí se trestní věc obviněného J. K. vrací do stadia před vyhlášením rozsudku soudem prvního stupně. Povinností nalézacího soudu proto bude, aby ze všech hledisek, na něž v tomto rozhodnutí Nejvyšší soud upozornil, znovu posoudil skutek, pro který je obviněný stíhán, přesně jej vymezil a ve skutkové větě popsal a především bezchybně právně posoudil (přitom musí dbát ustanovení § 265s odst. 1 tr. ř.).

Dospěje-li soud prvního stupně opětovně k závěru o vině obviněného a bude-li znovu uvažovat o uložení trestu, musí věnovat pozornost jak výroku o takovém trestu, tak i dalším výrokům, které by měly ve výroku o vině svůj podklad, přičemž musí respektovat ustanovení § 265s odst. 2 tr. ř.

V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. Nejvyšší soud učinil toto rozhodnutí v neveřejném zasedání, neboť vady napadeného rozhodnutí vytknuté dovoláním a zjištěné Nejvyšším soudem nebylo možno odstranit v řízení o dovolání ve veřejném zasedání.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)